

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
TİCARET BAKANLIĞI

Pekin Ticaret Müşavirliği

Çin'de Marka Kaydı ve Korunması

Hazırlayan: Uğur KILIÇARSLAN

Pekin Ticaret Müşaviri

Çin’de Marka Kaydı ve Korunması

Çin dünyanın en büyük tüketici pazarına sahip olup bu çerçevede ithalatı da her geçen gün artmaktadır. Söz konusu pazarda yer alabilmenin en önemli unsurlarından biri de marka hakları konusudur. Son yıllarda dünyada en çok marka kaydı yapılan ülke Çin’dir. Çin’de bir yılda yapılan marka başvurusu 7 milyonu, bugüne kadar kaydedilmiş marka sayısı ise 25 milyonu aşmış bulunmaktadır. Çin’de ortalama olarak her 4 işletmeden birinin marka kaydı bulunmaktadır. Çin’deki marka hukukunun daha keskin bir biçimde uygulanması nedeniyle marka kaydedilmesi sadece bir pazarlama sorunu değil hukuki bir gereklilik olarak ortaya çıkmaktadır. Çin’de kayıtlı olmayan markalar, marka hukukunun korumasından faydalanamadıkları gibi, markalarının başka kişi ya da firmalarca daha önce kaydedilmesi durumunda internet platformlarında ürünlerini satamayabilir, ihraç edilen ürünlerle ilgili olarak davalara ve cezai müeyyidelere maruz kalabilir ya da etiket ve ambalaj değişikliğine gitmek zorunda kalarak maliyetlerinde artışla karşılaşabilirler. Bu nedenle Çin’e ihracat yapan ya da gelecekte yapmayı düşünen firmalarımızın Çin’de marka kayıtlarını yaptırmalarının çok önemli olduğunu bilmeleri gerekmektedir..

Çin’deki Marka Korunmasına İlişkin Kanunlar ve Markanın Tanımı

“Çin Marka Kanunu” ilke kez 23 Ağustos 1982 yılında yürürlüğe konulmuş olup, şu an Çin’deki geçerli marka hukuku, söz konusu kanunun 1 Kasım 2019 tarihinde revize edilmiş son hali ile yürütülmektedir. Söz konusu kanunun Çince orijinal versiyonuna şu bağlantıdan (http://www.chinalaw.gov.cn/Department/content/2019-04/24/592_233748.html) ulaşabilirsiniz.

Mezkur kanunun 3. Maddesi uyarınca, Çin’de kayıtlı marka; marka kurumu tarafından kayıt altına alınan ve kolektif marka ve sertifika markaları da dahil olmak üzere mal ve hizmetlere ilişkin markaların tamamını ifade etmektedir.. Söz konusu tanımdan anlaşılacağı üzere Çin’de sadece mal ve hizmet isimleri değil belirli bir sertifika altında toplanmış ürünleri ifade eden genel sertifikalar ya da belirli bir organizasyonun üyelerini ifade edecek kolektif markalar da kayıt altına alınabilmektedir. Çin’de kayıt altına alınmamış markalar; ilgili kanundaki marka tanımına uymadığı için hukuki olarak korunmamaktadır. Dolayısıyla orijin ülkesinde

ya da dünyanın herhangi başka bir ülkesinde kayıtlı markaların Çin'de kaydedilmemesi durumunda Çin kanunlarına göre herhangi bir ticari korumaya tabi olmayacağını bilmesi gerekmektedir..

Çin Ulusal Telif Hakları Kurumu (CNIPA)

Çin'de marka ve patent tescil işlemleri Çin Ulusal Telif Hakları Kurumu (CNIPA) tarafından yürütülmektedir. Söz konusu kurumun internet adresi www.cnipa.gov.cn olup ilgili sitesinin İngilizce sekmesi bulunmaktadır.

Çin'de Marka Araştırması Nasıl Yapılır

Çin'de marka araştırması CNIPA Kurumunun internet adresinden <http://wcjs.sbj.cnipa.gov.cn/> yapılabilmektedir. Söz konusu internet sayfasına bağlandıktan sonra İngilizce kısmına tıklayıp sayfanın orta kısmında yer alan "SGTMI" sekmesine bağlanarak marka araştırmanızı yapabilir ve söz konusu linkte yer alan; markanın içeriği, başvuru ya da kayıt numarası, başvuranın ismi gibi içerikleri aratarak ilgili bilgilere ulaşabilirsiniz. Çince karakterle araştırma yapamıyorsanız eğer araştırmak istediğiniz markaya ilişkin bilgileri İngilizce karakterlerle girmeyi unutmayın. (Örneğin "akşam" ifadesi içeren marka araştırması için "aksam" ifadesini aratın)

Çin'de markanızı kaydettirmeyi düşünmüyorsanız dahi bu araştırmayı yapmanızı öneriyorum. Bazı firmalarımızın markaları başka kişi ya da kurumlarca kaydedilmiş olduğundan, en azından markanızın Çin marka sistemindeki durumunu kontrol etmeniz faydalı olacaktır.

Söz konusu internet sayfasında araştırma yaptıktan sonra karşınıza varsa eğer, araştırma yaptığınız isim altında yapılmış başvurular çıkacaktır. İlgili sayfada "Registration/Application No" diye isimlendirilen sütunda yer alan numaraya tıkladığınız zaman ilgili markanın güncel durumunu görebilirsiniz. Söz konusu sayfada marka başvurusu yapan firma, adres bilgileri markanın kayıt şekli (üst solda yer alan kutucuk içinde), hangi marka sınıfında, ilgili sınıfın hangi alt sınıflarında kayıt altına alındığı ve markanın hangi süreler için koruma altında olduğu gibi bilgilere ulaşabilirsiniz. Her marka sınıfı için bir başvuru ya da kayıt numarası bulunacağını ve

aynı marka ismiyle başka marka sınıfları için başka bir başvuru numarası olması gerektiğini unutmayınız.

Sayfanın en altında solda yer alan kutucukta dosya ya da rozet şeklinde bir resim yer almaktadır. Söz konusu şeklin etrafında yeşil ya da kırmızı renkli bir halka işareti yer aldığını görebilirsiniz. Yeşil renk (LIVE/APPLICATION/Awaiting Examination) markanın başvuru aşamasında, kayıtlı ya da araştırma safhasında olduğunu ve başvuruya ilişkin olumsuz durumun henüz mevcut olmadığını gösterir. Yeşil renkli halkanın içinde dosya şekli varsa araştırma, amblem varsa tescil olduğu anlamına gelir. Yeşil renk işareti olan bir markanın kaydının gerçekleşip gerçekleşmediğini markaya ilişkin tarihlere bakarak anlayabilirsiniz. Bir markanın haklarının geçerli olduğu tarih aynı sayfada belirtilmişse markanız kayıt altına alındığı, tarih yoksa henüz başvuru ya da araştırma safhasında olduğu anlaşılmalıdır. Söz konusu dosyanın etrafında kırmızı renkli halka varsa (DEAD/REGISTRATION/Cancelled/Invalidated) söz konusu marka başvurusu reddedilmiş ya da on yıllık koruma süresi dolduğu için artık hukuken koruma altında olmadığı ve yeniden başvuru yapılabileceği anlaşılmaktadır.

CNIPA kayıtlarının eş zamanlı olmadığını ve söz konusu marka araştırma sayfasının bazı gecikmelerle güncellendiğinin bilinmesinde fayda vardır. Marka vekiliniz CNIPA tescil sisteminden markanızla ilgili tescil sürecini anlık takip edebilmektedir. Bu nedenle marka vekilinizden alacağınız bilgilerle ilgili sayfadaki bilgiler kısa bir süre için farklılık arz edebilir.

Çin’de Marka Kaydı nasıl yapılır

Çin’de hem firmalar hem bireyler hem de birlik kooperatif ya da kuruluşlar marka kaydı yaptırabilir. Çin’de marka kaydı yapılamayacak durumlar dışında, henüz kaydedilmemiş her türlü isim ve/veya logoyu markanız olarak kaydettirebilirsiniz.

Çin’de yerleşik firmalar marka kaydını sanal olarak <http://sbj.cnipa.gov.cn/wssq/> bağlantısından bizzat ya da marka vekilleri aracılığıyla yapabilirler. Yabancı firmalar kayıtlarını marka vekilleri aracılığıyla yapmalıdır.

Çin’de marka kaydı yaptırmak son derece pratik ve kolay bir süreç olup genel kanaatin aksine son derece ucuz şekilde markanızı tescil ettirebilirsiniz. Genel olarak marka

Çin’de yerleşik vekil firmaları -CNIPA kayıt ücretleri dahil olmak üzere- 1700-2200 RMB (yaklaşık 3000-3800 TL arası) civarında ücret talep etmektedirler. (Resmi masraflar dahil) Eğer marka kaydınızı kendiniz vekil kullanmadan yapıyorsanız (Çin’de yerleşik firmalar için) CNPIA Kurumuna marka kaydı için 500 RMB civarı ücret ödemeniz gerekecektir. CNIPA Kurumu tarafından marka tesciline ilişkin talep edilen ücretleri https://english.cnipa.gov.cn/art/2020/6/25/art_1363_143596.html bağlantısındaki broşürden görebilirsiniz. Marka tescili için yüksek ücret ödemek istemeyen firmalarımız Çin’de yerleşik Ticaret Müşavirliklerimiz aracılığıyla uygun ücretli marka vekil firması araştırması yapabilirler. Çin’de yapacağınız marka kayıtlarına ilişkin olarak şartları ağırlayan firmalara Ticaret Bakanlığımızın %50 oranında marka tescil desteği olduğunu hatırlatmak isteriz.

Marka kaydınızı yaptırmak için şirketinize ilişkin sicil kayıt belgenizi , şahıs olarak marka tescil başvurusu yapacaksanız pasaportunuzun örneğini ve marka vekilinizi yetkilendirdiğini gösterdiğiniz bir yazıyı marka vekilinize göndermeniz yeterli olacaktır.

Çin’de markanızı WIPO yoluyla uluslararası olarak da kayıt altına alabilirsiniz. Ancak WIPO kanalıyla yapılan başvuruların Çin’de tescil süreci uzun zaman almaktadır. Bu nedenle Çin’de geçerli olmasını istediğiniz markalarınızı Çin Telif Hakları Kurumu nezdinde kaydettirmeniz Çin’de marka haklarınızın daha hızlı şekilde korunması için faydalı olacaktır.

Çin’de marka kayıt süreci ortalama 4 ay kadar sürmekte olup araştırma durumuna bağlı olarak marka kayıt süreciniz uzayabilir. Marka başvuru tarihinizden itibaren 6 ay içinde marka başvurunuz hala tescil edilmemişse, marka vekilinizle irtibata geçerek süreci takip etmeniz faydalı olacaktır.

Markanızı kayıt altına alırken sadece marka ismini değil “copyright” diye ifade edilen markanıza has şekil resimleri de kayıt altına almayı unutmayınız. Bazı markalarımız ne yazık ki sadece isim olarak kayıt altına alınmakta ancak markayı esas olarak simgeleyen resim ve şekiller kayıt altına alınmadığı için markaya ait semboller başka isimle kayıt altına alınarak kullanılabilen ve firmalarımız ticari kayıplara uğrayabilmektedir.

Çin'de Kaydedilemeyecek Markalar Nelerdir?

Çin'de ayırt edici özelliği olmayan ya da başka kurum ya da firmalarca önceden kaydedilmiş marka adlarıyla aynı ya da büyük ölçüde benzer olan markalar kaydedilemez. (Başka ülkelerde kaydedilmiş ancak Çin'de kaydedilmemiş markalar ise Çin'de kaydedilebileceğini hatırlatmak fayda var.)

Bunun yanı sıra ülke ve şehir isimleri, bir ürünün jenerik isimleri, ürünlerin hammadde isimleri, ağırlık, uzunluk vd. ölçü birimleri, üretim yöntemleri, ülke ve coğrafi bölge isimleri (ilgili ülkenin izin verdiği durumlar hariç olmak üzere), ve diğer bazı özel şekiller, haritalar vb. marka ya da "copyright" olarak kaydedilemez.

Çin'de marka kaydına itiraz

Firmanıza ait başka ülkede kayıtlı markanız ya da firma isminiz başka firma ya da kişilerce kaydedilmişse idari ya da hukuki adımlar atabilirsiniz.

Başvuru Aşamasındaki Markalara Yapılacak İtirazlar

Çin'de yeni yapılan marka başvurularına ilişkin olarak 3 aylık bir itiraz süresi bulunmakta ve bu süreç zarfında marka kaydına itiraz olmaması ya da itirazın geçerli bulunmaması durumlarında marka tescil süreci tamamlanmaktadır. Başka kişi ya da kurumlarca size ait markaların tescil başvurusu yapıldığını fark ettiğiniz anda söz konusu markanın 3 aylık itiraz süreci dolmamışsa ilgili markanızın başka kişi ya da firmalarca tesciline ilişkin olarak itiraz edebilirsiniz. Bu üç aylık süre içinde usulüne uygun olarak ve gerekli bilgi ve belgelerle yapılan başvurulardan sonuç almak ve firmanızın markasını kaydetmeye çalışan firmalara karşı haklarınızı korumak daha kolaydır.

Başvuru Aşamasından Sonra Yapılacak İtirazlar

Marka ilişkin 3 aylık itiraz süresi dolduktan sonra kayıt altına alınan markalara karşı itiraz süreci hem pahalı hem zaman alıcı bir süreç olup dünyaca ünlü bir markanız olsa dahi markanızı tekrar adınıza kayıt altına almak için yoğun bir hukuki mücadele vermeniz gerekmektedir. 3 aylık itiraz süreci dolmuş markalar tescil edildikten sonra marka sahibi hukuken markanın tüm haklarına haiz olarak tanınmakta ve bu hakkı

taşınamaması gerektiğini düşünen gerçek marka sahipleri idari değil yasal olarak haklarını korumak durumunda kalmaktadırlar.

Markanız Başka Firma ya da Kişilerce Kayıt Altına Alınmışsa Alınabilecek Önlemler

Markanızın başka firma adına kayıtlı olduğunu anlamış ancak 3 aylık itiraz sürecini de kaçırmışsanız markanızı tekrar firmanız adına kaydedebilmek için karşı firma ile marka hakkının devri için anlaşabilir, anlaşmaktan kaçınarak hukuki süreç başlatabilir ya da Çin'e markanızı satmak için yeni bir marka alarak ürünlerinizi yeni markanızla piyasaya sürebilirsiniz. Bu üç durumdan en uygununu seçebilmek için mali bir analiz yapmanız faydalı olacaktır. Çoğu zaman markayı art niyetli şekilde kaydeden firmadan satın almak ya da hukuki yollara başvurarak hakkınızı aramak mali açıdan yüksek bedeller ödemeye sebep olabilir. Bu mali yüke katlanmak istemediğiniz durumlarda yeni bir marka üreterek Çin pazarında yer almayı tercih edebilirsiniz. Bu seçeneğe karar vermek için markanıza yaptığınız yatırımları, Çin'deki marka bilinirliğinizi ve mevcut ürünlerinizdeki etiket ve/veya ambalaj değişikliğine ilişkin maliyetlerinizi, ilk iki seçenekten doğacak mali kayıplarla karşılaştırmanız karar alma aşamasında faydalı olacaktır.

Çin Marka Kanununda 2019 yılında yapılan değişiklik ile kara liste uygulaması başlatmış olup, bu uygulama ile bir markayı kullanmak amacından ziyade satarak gelir etmeyi uman firmaların tescil işlemlerinin yapılmasını engelleyici önlemler öngörülmektedir. Ancak markanızı kendi adına kaydeden firmanın söz konusu kötü niyetinin mahkemelerce belirlenmesi gerekmekte olup, mahkeme sürecinin 1 yıl civarında süreceğini ve hukuki bir sürecin çok da ucuz olmayabileceğini bilmekte fayda bulunmaktadır.

Kullanmama dolayısıyla Marka Hakkının Kaybolması (Non-Use Cancellation)

Çin marka kanununa göre Çin'de kayıt altına alınan markalar 3 yıl içinde kullanılmaz ve pazarda yer almazsa söz konusu markaya karşı "non-use cancellation" hükümleri uyarınca itiraz edilerek marka tescil işleminin iptal edilmesi talep edilebilmektedir. Çin'de kayıtlı markanızı Çin pazarında ürününüz bulunmadığı için kullanmıyor

olsanız dahi kimi internet sitelerinde ya da diğer pazarlama kanallarında ufak da olsa reklam tanıtım faaliyeti yaparak ya da bazı küçük ticari işlemlerde bulunarak kayıtlı markanıza karşı “non-use cancellation” hükümleri kapsamında açılacak itirazlara karşı koruma sağlayabilirsiniz. Aynı zamanda, markanızı art niyetli olarak kaydeden firmalara karşı da marka tescilinden 3 yıl sonra “non-use cancellation” hükümleri uyarınca idari itirazda bulunarak markanızı Çin’de firmanız adına kaydetme şansınız olduğunu unutmamalısınız.

Markanızı Kaydettirdikten Sonra Logo Deđiřtirmek

Çin Marka Kanununun 24. Maddesi uyarınca Markasını kaydettirdikten sonra logosunu değiştirmek isteyen firmalar yeniden marka tescil başvurusunda bulunmalıdırlar. Aksi takdirde yeni logonuzun başka bir adla kaydedildiğini görebilir ve yeni logonuzu Çin’de kullanamaz duruma gelebilirsiniz.

Marka Haklarının Korunmasına İlişkin Süre

Çin’de marka kaydı 10 yıl süre için yapılmakta olup 10 yıllık koruma süresi dolmasından 12 ay öncesinden itibaren marka kaydınızı uzatmak için başvuru yapmayı unutmamanız gerekmektedir. Aksi takdirde marka hakkınız boşa düşecek ve yeniden başvuruya açık hale gelecektir. CNIPA marka araştırma bağlantısından kayıtlı markanızın haklarının hangi tarihler arasını kapsadığını öğrenerek 10 yıllık sürenin takibini yapabilirsiniz. 10 yıllık koruma süresi dolan markalara 6 aylık bir geçiş hakkı tanınmakta ve koruma süresi dolan markalar yeniden ilk sahipleri tarafından tescil edilebilmektedir. Bu süre dolduktan sonra hala tescil işlemini yapmamışsanız, markanız diğer kişi ve kurumların başvurusuna açık hale gelmektedir.

Marka Devri

Çin’de adınıza kayıtlı markanızı devredebilir ya da başkasına ait markaları devir alabilirsiniz. Söz konusu devir işlemini için markayı devir alan ve devreden tarafların

Marka Kurumuna ortak başvuru yaparak devir işlemini tamamlayabilirler. Marka devrine ilişkin dosyada iki taraf da başvuru sahibi olarak gözükecek olup dosya takibi marka sahibi tarafından yapılabilecektir. Marka devri sırasında olası yanlışlıkları engellemek ve marka haklarınızı koruma altında tutmak için hukuki yardım almanız yararlı olacaktır. Özellikle markayı devir alan tarafınız dosyanın devreden tarafça takip edildiğini ve başvurunun sizden habersiz her an geri çekilebileceğini akılda tutmalı ve devir sözleşmesinden doğacak yükümlülüklerinizi marka devrinin sonuçlanmasına bağlamanızda ve bu kapsamda marka devri için ön ödeme yapmaktan kaçınarak hukuki sözleşmeler yapmanız faydalı olacaktır.

Distribütörlerle Anlaşma

Firmalarımızın marka konusunda Çin'de yaşadığı en büyük sorunlardan birisi distribütörlerle yaşadıkları marka anlaşmazlığıdır. Eğer Çin'de yerleşik bir firmayla distribütörlük anlaşması yaparsanız marka haklarınızı kendi firmanızda tutmaya ve özellikle distribütörle anlaşmadan hatta distribütör aramaya başlamadan önce markanızı Çin'de kaydettirmeye özen göstermelisiniz. Marka haklarınızı distribütörünüze devretmeniz durumunda, distribütörlük anlaşmanız bittikten sonra dahi Çin'deki ticari faaliyetlerinizin etkilenebileceğinin bilinmesi gerekir.

Markanızın Gümrüklerde Kaydedilmesi

Çin'de kayıtlı markanızın Çin Gümrükler Genel İdaresinde kaydedilerek gümrüklerde ithalat ve ihracat işlemleri sırasında korunması mümkündür. Markanızı gümrüklerde kaydederek gümrük işlemleri sırasında markanıza koruma sağlayabilirsiniz. Ancak gümrükte marka koruması sağlamak için incelenmesini istediğiniz konteynır ya da kargonun bedeli kadar bir miktarı ilgili gümrük müdürlüğüne teminat olarak yatırmanız ve kargo denetiminden doğacak masrafları karşılamanız gerektiği için bu yöntem son derece maliyetlidir.

Markanızı korumak için gümrük kaydını pratikte kullanamayacak olsanız dahi marka vekiliniz aracılığıyla markanızın gümrük kaydını yapmanız faydalı olabilir.

Markanızı korumak için gümrük kaydını pratikte kullanamayacak olsanız dahi marka vekiliniz aracılığıyla markanızın gümrük kaydınızı yapmanız faydalı olabilir.

Konuya diğer bir bakış açısıyla bakacak olursak, eğer markanız Çin'de başka bir firma ya da kişi tarafından kaydedilmiş ve gümürkte mallarınıza el koymakla tehdit ediliyorsanız, karşı tarafın bunu çok da kolay yapamayacağını bilmekte fayda vardır.

Çin Marka Kanununda 1 Kasım 2019 yılında yapılan değişiklikler düzenlemeleri uyarınca marka hakkı ihlallerinde verilen tazminat üst limiti 5 Milyon RMB'ye çıkarılmış bulunmaktadır. 13 Aralık 2021 tarihinden yayımlanan marka ihlallerine ilişkin CNIPA düzenlemeleri de markayı kötü amaçla tescil eden kişi ve kurumlara karşı yeni önlemler getirmektedir. Çin Marka Kanununa göre marka ihlalinde bulunan firmalar bu kapsamda yüksek cezalarla karşılaşabilir. Çin'de markanızı ihlal eden firmalara karşı yeterli delilleriniz mevcutsa, avukatlık firmalarından hizmet alımı konusunda; bedeli söz konusu marka ihlalinden kaynaklanacak tazminatlardan ödenmek üzere pazarlık yapabilirsiniz. Çin'de marka sistemi etkin işleyen bir mekanizma olup, bu sistemde haklarınızı koruyabilmek için markanızı kayıt altına almayı ve sonrasında da kullanmayı ihmal etmemelisiniz.

Uğur KILIÇARSLAN

Pekin Ticaret Müşaviri